

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1070/25
7.5.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Светлане Павић, председника већа, Александре Лековић и Сање Кнежевић Јојић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Б. Лакић, адвокат из Куршумлије, Вука Караџића бр. 54а, против туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Београд, Др Александра Костића бр. 9, ради накнаде штете, одлучујући о жалби туженог, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 35566/20 од 26.11.2024. године, у седници већа одржаној дана 7.5.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 35566/20 од 26.11.2024. године у ставовима првом, другом, трећем и четвртном изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ жалба туженог изјављена против става петог изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 35566/20 од 26.11.2024. године, као недозвољена.

Образложење

Ожалбеном пресудом, ставом првим изреке, одбијени су приговори апсолутне ненадлежности суда и литиспенденције, као неосновани, а ставом другим изреке, дозвољено је објективно преиначење тужбе по поднеску тужиле од 16.10.2024. године. Ставом трећим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле, па је обавезан тужени да тужилци на име накнаде штете због неисплаћених месечних износа пензије исплати износ од 2.152.473,56 динара и то у ближе наведеним месечним износима, са законском затезном каматом на сваки појединачни новчани износ од дана доспелости до исплате, као у овом ставу. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужилци накнади трошкове парничног поступка у износу од 151.750,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате, а ставом петим изреке, ослобађена је тужилца обавезе плаћања судских такси у овом поступку.

Против наведене пресуде тужени је благовремено изјавио жалбу, побијајући је у

целости, из свих законом прописаних разлога.

Испитујући најпре дозвољеног жалбе туженог, у смислу овлашћења из одредбе члана 389, у вези са чланом 378 Закона о парничном поступку ("Службени Гласник РС" бр. 72/11 са свим каснијим изменама и допунама), овај суд је оценио да је иста недозвољена у односу на став пети изреке побијане пресуде, а сходно члану 11 став 6 Закона о судским таксама ("Службени гласник РС" бр. 28/94 ... 95/2018). Из наведених разлога одлучено је као ставу другом изреке ове пресуде.

Надаље, испитујући правилност ожалбене пресуде у преосталом делу, а сагласно овлашћењима прописаним одредбом члана 386 Закона о парничном поступку ("Службени Гласник РС" бр. 72/11 са свим каснијим изменама и допунама), Апелациони суд у Београду је оценио да жалба туженог није основана.

У поступку доношења првостепене пресуде нису учињене битне промене одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које овај суд пази по службеној дужности, нити друге повреде поступка од утицаја на њену правилност и законитост. Одлука је јасна и разумљива, не противречи датим разлозима о одлучним чињеницама, који су потпуно и правилно утврђени из изведених, међусобно сагласних и непротивречних доказа, па се њена законитост и правилност могла испитати, па тужени неосновано жалбом указује на битну повреду из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужили је решењем туженикове филијале у Приштини од 17.11.1998. године признато право на породичну пензију у месечном износу од 1.014,73 динара, почев од 16.9.1998. године, па док постоје законски услови. Према потврди број 05/1386 од 17.3.2023. године, тужила је корисник основне пензије на територији КиМ, почев од 9.1.2007. године, а у месечним износима као у наведеној потврди. Економско-финансијским вештачењем од 2.9.2024. године, у другој варијанти, утврђена је висина неисплаћених пензија, умањена за износе који су јој исплаћени према потврди од 17.3.2023. године, а за период од 21.8.2017. године до 31.8.2024. године у износу од 2.152.473,56 динара, односно у појединачним месечним износима као што је то приказано у колони 13 Прилога 2, који чини саставни део налаза и мишљења судског вештака. Поред износа главног дуга, потраживање тужиле представља и законска затезна камата на сваки износ неисплаћеног дела пензије, почев од дана када је требало да буде исплаћен сваки део пензије, па до исплате.

Пре одлучивања о основаности постављеног тужбеног захтева, првостепени суд је ценио истакнути приговор апсолутне ненадлежности овог суда за поступање у предметној правној ствари, па је нашао да је исти неоснован. По становишту првостепеног суда, основ спора је накнада штете због незаконитог рада органа туженог за коју је надлежан суд опште надлежности према одредби члана 24 став 2 Закона о уређењу судова, а о ком захтеву се одлучује применом правила парничног поступка у смислу одредбе члана 1 Закона о парничном поступку, јер се ради о имовинско-правном захтеву, па је донео одлуку као у ставу првом изреке пресуде. Првостепени суд је оценио да је неоснован и приговор литиспенденције, имајући у виду да је увидом у АВП систем Првог основног суда у Београду, као и увидом у списе, утврдио да је у предмету Првог основног суда у Београду П 5318/15, који је вођен по тужби тужиле

против туженог Републичког фонда за ПИО, ради исплате пензија за период од марта 2012. године до фебруара 2015. године, донето правоснажно решење којим се сматра да је тужба повучена, па нема места примени одредбе члана 294 став 1 тачка 3 Закона о парничном поступку. Суд је дозволио објективно преиначење тужбе из поднеска тужиле од 16.10.2024. године, применом одредбе члана 199, а у вези члана 200 Закона о парничном поступку.

Надаље, полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, а применом одредби члана 110 Закона о пензијском и инвалидском осигурању, члана 35 став 2 Устава Републике Србије, члана 155 и 172 став 1 Закона о облигационим односима, првостепени суд је оценио да је услед незаконитог рада органа туженог, тужилци проузрокована штета у смислу одредбе члана 172 Закона о облигационим односима. По утврђењу првостепеног суда, тужилци је право на породичну пензију признато решењем правног претходника туженог из 1998. године, које решење је било у свему сагласно са одредбама Закона о пензијско-инвалидском осигурању важећем у време доношења решења, а то право није у међувремену измењено правноснажним и извршним решењем надлежног органа туженог, јер тужени никада није донео решење које би представљало правни основ за обуставу исплате пензије тужилци, нити је наведено решење којим се тужилци признаје право на пензију било предмет контроле у управном или судском поступку, па је као такво и данас неизмењено, пуноважно и представља ваљани правни основ за исплату пензија. Стога, обуставом исплате пензије тужилци без оправданог разлога, односно без законског основа тужени је проузроковао штету тужилци коју је дужан да надокнади. Висину тужбеног захтева првостепени суд је утврдио из друге варијанте налаза и мишљења судског вештака, налазећи да тужилци припада разлика између неисплаћених износа пензија по решењу туженог и износа које је тужилци примала од стране привремених институција на Косову и Метохији. На досуђени износ накнаде штете тужилци је призната и законска затезна камата у смислу одредбе члана 277, у вези члана 186 Закона о облигационим односима, а све крећући се у границама постављеног тужбеног захтева. Првостепени суд је ценио истакнути приговор застарелости потраживања, али је нашао да је исти неоснован, имајући у виду да се на застарелост предметних новчаних потраживања има применити одредба члана 376 ЗОО, па како је тужба поднета 21.8.2020. године, а постављеним тужбеним захтевом се тражи исплата неисплаћених пензија за период од августа 2017. године до августа 2024. године, те како је најстарије утужено потраживање за месец август 2017. године доспео за наплату 25.9.2017. године то потраживање тужилци није застарело, јер од доспелости најстаријег неисплаћеног месечног износа пензије, као и сваког следећег, па до подношења тужбе није протекао рок застарелости од 3 године. Одлука о трошковима парничног поступка донета је применом одредбе члана 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку.

По оцени Апелационог суда, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку у потврђујућем делу разлоге које у целости прихвата Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Правилно је првостепени суд применио одредбу члана 172 став 1 Закона о облигационим односима и закључио да је тужени нанео штету тужилци неисплаћивањем месечних износа припадајуће пензије у висини утврђеној

вештачењем у другој варијанти, јер је без оправданог разлога и противно одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, обуставио исплату пензије тужиљи, коју је био у обавези да исплаћује по решењу из 1998. године, па све док постоје законски услови, а што није чинио. Право на пензију је стечено право које представља имовину у смислу члана 1 Протокола бр.1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, према коме би свако мешање државног органа у мирно уживање имовине требало да буде законито и да тежи легитимном циљу "у јавном интересу" (пресуда Европског суда за људска права Грудих против Србије 31925-08). Обустава исплате пензије из разлога који нису у складу са законом представља повреду наведеног члана Протокола и незаконит рад туженог, што је основ његове одговорности за штету, са обавезом да је накнади у висини у којој је за тужиљу настала.

Правилно је првостепени суд закључио да потраживање тужиље за период од 21.8.2017. године до 31.8.2024. године није застарело у смислу члана 376 став 1 Закона облигационим односима, те да је тужени дужан да тужиљи накнади штету за наведени период у износима ближе наведеним у ставу трећем изреке побијане пресуде. У погледу висине досуђених износа накнаде, правилно је првостепени суд усвојио захтев у износима обрачунатим у налазу и мишљењу судског вештака економско-финансијске струке, где су износи припадајуће неисплаћене пензије умањени за примања које је тужиља остварила на територији Косова и Метохије у спорном периоду.

Правилно је на досуђене износе тужиљи призната законска затезна камата у смислу одредбе члана 277 Закона о облигационим односима, имајући у виду да је основ потраживања накнаде штете која се у смислу одредбе члана 186 Закона о облигационим односима у конкретном случају сматра доспелом од тренутка када је тужени пропустио да исплати сваки месечни износ пензије, па се неосновано жалбом туженог указује да тужиоцу припада камата најраније од подношења тужбе, а на основу члана 279 став 3 ЗОО.

Неосновано се жалбом туженог истиче да је првостепени суд погрешно применио материјално право када је донео одлуку да потраживање није у целости застарело, указујући на одредбе члана 373 Закона о облигационим односима, јер су пензије повремена новчана давања. Тачно је да су пензије по својој природи повремена новчана потраживања, али ово није парница за исплату пензије, већ парница за накнаду штете због неправилног односно незаконитог рада органа тужене услед обуставе исплате пензије без законског основа, па потраживање застарева у роковима из члана 376 Закона о облигационим односима, а како се ради о штети која сукцесивно настаје, субјективни као и објективни рок застарелости теку од доспелости сваког појединачног, месечног, односно полумесечног износа пензије.

Без утицаја су и жалбени наводи туженог да је тужиља уз тужбу доставила фотокопију решења о утврђивању права на пензију, које није снадбевено клаузулом коначности и правоснажности, те да вештачење није могло бити обављено на основу таквог решења. Ово из разлога што изворником решења располаже тужени и на основу тог решења вршена је исплата пензије тужиљи до незаконите обуставе исплате, па је на туженом био терет доказивања чињеница да тужиочево право на пензију није настало, да је укинато или престало, на које околности током поступка није приложио релевантне доказе.

Неосновани су жалбени наводи туженог да тужилји не припада право на исплату пензије у смислу одредбе члана 119 Закона о пензијском и инвалидском осигурању, зато што је у спорном периоду тужилја корисник основне пензије према прописима пензијске управе Косова. Ово стога што су код накнаде штете по правилима из члана 172 ЗОО наведена примања релевантна само у мери битној за оцену обима права тужилје, а у складу са начелом одштетног права, чијом применом је обавеза туженог управо умањена за износе које је тужилја примила на Косову и Метохији.

Без утицаја на правилност побијане одлуке су и жалбени наводи туженог да је првостепени суд пропустио да утврди да ли је тужилја корисник још неке пензије на Косову и Метохији, имајући у виду да је из достављене потврде у првостепеном поступку утврђена чињеница да је тужилја корисник основне пензије у месечним износима наведеним у потврди, а на туженом је био терет доказивања нетачности у њој садржаних чињеница и евентуално чињеница да поред основне пензије тужилја остварује још нека примања.

Позивање туженог на околност да је тужилји успостављена исплата пензије, оцењено је као неосновано, с обзиром на то да у току поступка на наведену околност тужени, на коме је терет доказивања, није доставио доказ због чега нема услова да се са успехом позива на овај жалбени разлог.

Неосновани су и жалбени наводи туженог да је првостепени суд погрешно применио материјално право када је признао акт потврде о животу које је донео јавни бележник, а који није именован од Министарства правде Републике Србије, имајући у виду да тужени у току поступка није оспорио чињеницу да је тужилја у животу, нити је суд обавештен да је тужилја током поступка преминула.

Неосновано се жалбом туженог указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 1 у вези члана 355 став 3 Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр.72/11 са каснијим изменама и допунама) јер пропуштање првостепеног суда да у уводу пресуде наведе јединствени матични број грађана, односно матични број правног лица, не утиче на законитост и правилност побијане пресуде будући да није споран идентитет лица на које се пресуда односи, при чему се решење о исправци пресуде у смислу одредбе члана 362 Закона о парничном поступку може донети у свако доба.

Супротно жалбеним наводима туженог правилно је поступио првостепени суд када је решењем одбио приговор апсолутне ненадлежности, с обзиром на то да тужилја у овом спору тражи накнаду материјалне штете због неисплаћене пензије, који је захтев имовинско-правне природе и у смислу одредбе члана 1 Закона о парничном поступку спада у судску надлежност. Одбијајући овај приговор правилно је првостепени суд применио одредбу чл. 16 ЗПП, због чега доношењем овог решења није учињена битна повреда одредаба парничног поступка, па су неосновани сви жалбени наводи туженог којима се побија ожалбена пресуда у том делу.

Супротно жалбеним наводима туженог правилно је поступио првостепени суд када је одбио приговор литиспенденције, обзиром да је у предмету Првог основног суда

у Београду П 5318/15, који је вођен по тужби тужиље против туженог Републичког фонда за ПИО, ради исплате пензија за период од марта 2012. године до фебруара 2015. године, донето правоснажно решење којим се сматра да је тужба повучена, па нема места примени одредбе члана 294 став 1 тачка 3 Закона о парничном поступку.

Неосновано се жалбом туженог побија одлука о дозвољеном преиначењу тужбе из поднеска тужиље од 16.10.2024. године, јер је првостепени суд у складу са одредбама чл. 199 и 200 Закона о парничном поступку правилно одлучио о објективном преиначењу, а жалбом туженог нису изнети разлози који би законитост и правилност наведене одлуке довели у сумњу.

Потврђена је и одлука о трошковима поступка, који су тужиљи досуђени правилном применом одредби чл. 153, 154 и 163 ЗПП и то за парничне радње чије је предузимање било потребно ради вођења ове парнице, у висини одмереној правилном применом Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката. На досуђене трошкове правилно је досуђена законска затезна камата сходно одредби члана 277 ЗОО. За своју одлуку о трошковима првостепени суд је дао јасне разлоге, на које се и овај суд позива у поступку жалбене контроле у складу са овлашћењем из члана 396 став 2 ЗПП, а без детаљног образлагања, у циљу избегавања понављања.

Приликом доношења одлуке, овај суд је ценио и остале жалбене наводе туженог, али их посебно не образлаже, јер су без утицаја на могућност другачијег пресуђења.

Са изложеног, апелациони суд је на основу одредбе члана 390 и 401 тачка 2 Закона о парничном поступку одлучио као у ставу првом изреке ове пресуде.

**Председник већа-судија
Светлана Павић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић